

УДК 342.3

Віталій Волинець,

кандидат політичних наук, доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СПІВПРАЦІ ЯК ФУНКЦІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

У статті розкрито зміст та специфіку правового забезпечення функції міжнародної інтеграції та співпраці сучасної Української держави. Автор аналізує правову політику України в зазначеній галузі, тенденції її розвитку, а також правові засоби сприяння успішній міжнародній співпраці України з метою реалізації базових національних інтересів та розвитку правової системи.

Ключові слова: функції держави, національне законодавство, міжнародне право, міжнародна інтеграція і співпраця, правова політика, правова система.

Трансформація сучасної Української держави у напрямі практичної реалізації та забезпечення конституційно визначених орієнтирів побудови правової, соціальної і демократичної держави має одним зі своїх наслідків і зміни у системі функцій держави, які постають виразом її сутності і відображають ті базові характеристики, що притаманні даному типу держави. У зв'язку з чим останнім часом можна спостерігати істотне посилення науково-юридичного інтересу саме до функціональних аспектів існування і розвитку держави та її органів. Тобто поряд із класичним інституціонально-правовим аналізом держави, в сучасній теорії держави і права дедалі більшої ваги та значущості набувають дослідження, спрямовані на визначення процесуальної або діяльній сторони державно-правового розвитку, що, у свою чергу, надає виняткової ролі вивченню проблематики функцій держави.

Однією з пріоритетних функцій будь-якої сучасної держави є забезпечення успішної (тобто з метою захисту та просування національних інтересів) міжнародної інтеграції та співпраці, що зумовлюється як характером загальних глобалізаційних процесів, так і тими потребами, які об'єктивно виникають у ході міжнародної взаємодії як на регіональному, так і на загальному рівні. Актуальність звернення до правових аспектів

функції інтеграції та співпраці зумовлюється кількома причинами, що мають як загальнотеоретичний, так і власне практичний зміст, який пояснюється специфікою сучасного стану України та її міжнародної правової політики. Вкажемо на найважливіші з них.

По-перше, не можна не визнати того, що в умовах глобалізованого світу, коли внутрішній економічний, соціальний і політичний стан у кожній конкретно взятій державі виявляє тісну кореляцію зі сферою міжнародних відносин (особливо це помітно в економічній та фінансовій сферах) [1] потребує змістовного переосмислення усталена методологія вивчення функцій держави, що активно застосовувалась у теорії держави і права у минулому і ґрунтувалась на жорсткому протиставленні двох головних типів функцій: зовнішніх та внутрішніх функцій держави. Звісно, це не означає, що зазначена методологія є хибною. Утім, нині стає дедалі більш очевидним, що основним завданням правової науки є не стільки пошук розбіжностей між цими двома типами функцій, скільки пояснення тих взаємозв'язків та взаємних кореляцій, що між ними існують і постійно поглиблюються [2].

По-друге, слід акцентувати увагу на тому, що розвиток сучасної правової системи України відбувається не тільки на власне національному, а й на міжнарод-

ному рівні. Хоча, насправді, як доводить В. Аюпов, це положення справедливе й щодо інших правових систем [3]. Зокрема на цей аспект розвитку правової системи України звертає увагу Н. Оніщенко, яка вказує на незаперечний вплив процесів глобалізації на трансформації правової системи України. Більше того, як доводить ця дослідниця, нині можна говорити про загальну тенденцію до зближення правових систем світу, адже «у всіх правових системах сучасності визначальним фактором, що відображає загальноцивілізаційну і загальнокультурну основу, є єдині загальнолюдські начала, права людини» [4]. Причому, говорячи про Україну, слід визнати, що зазначене «наближення» реалізується щонайменше на двох рівнях: а) імплементація у національну правову систему загальнолюдських правових принципів і цінностей; б) адаптація системи національного законодавства до законодавства країн—членів ЄС. Щодо останнього, то тут йдеться про таку систему заходів, яка включає у себе: порівняльно-правовий аналіз відповідності й ефективності національного права стосовно європейського законодавства; планування нормотворчої роботи; єдиний порядок розроблення, прийняття й реалізації правових актів; внутрішню і зовнішню правову експертизу щодо відповідності проєктів нормативних актів чинному національному і європейському законодавству тощо [5].

Це дає підстави стверджувати, що подальший розвиток правової системи України тісно пов'язаний з успішністю реалізації Українською державою функції міжнародної інтеграції (яка включає у себе також і правову інтеграцію) і співпраці. Щоправда, у даному випадку справедливим є і зворотне твердження, адже швидкість та ефективність адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС дозволить Україні значно ефективніше діяти на міжнародній арені, обстоювати свої національні інтереси.

Нарешті, по-третє, особливої актуальності науковому аналізу функції міжнародної інтеграції та співпраці надає специфіка тієї ситуації, в якій наразі опинилась Україна. Дійсно, сьогодні прийнято

говорити про два базові вектори розвитку зовнішньої політики України: про європейський та про російський. Доволі часто ці два вектори протиставляються, що, на наше переконання, є хибним як у практичному, так у теоретико-методологічному плані. Однак, не заглиблюючись у власне політичну складову цих процесів, слід наголосити, що вони змушують значно уважніше ставитись до проблеми теоретичного обґрунтування змісту та значення функції міжнародної інтеграції та співпраці.

Таким чином, ставлячи на меті цієї статті загальне дослідження правових аспектів забезпечення функції міжнародної інтеграції та співпраці Української держави, ми повинні вирішити такі конкретні завдання: а) розкрити основні теоретико-методологічні підходи до аналізу змісту цієї функції у сучасній юридичній науці; б) визначити місце та роль функції міжнародної інтеграції і співпраці в системі функцій сучасної держави; в) охарактеризувати правові механізми та засоби забезпечення і реалізації зазначеної функції.

Загалом функція міжнародної взаємодії з іншими державами практично завжди тлумачилась як одна з базових функцій будь-якої держави ще з часів класичної державно-правової думки. Звісно, переважно вона розглядалась в аспекті аналізу зовнішніх функцій держави, коли міжнародна співпраця тлумачилась як один із засобів гарантування зовнішньої безпеки держави. Наприклад, Дж. Локк наголошував, що за будь-якої можливості держава повинна намагатись уникати збройних конфліктів з іншими державами, для чого вона повинна налагоджувати «добрі стосунки» насамперед з сусідніми державами, а також з тими, які потенційно можуть становити загрозу для неї. Так само всебічне обґрунтування функції міжнародної інтеграції знаходимо у відомій праці І. Канта «До вічного миру», в якій він одним з перших надав змістовної аргументації потребі міжнародної взаємодії на основі визнання ряду спільних універсальних інтересів і цінностей, які, на його думку, мали закласти основи успішного мирного співіснування світових держав. При цьому, як наголошував

І. Кант, міжнародна діяльність у частині забезпечення взаємодії з іншими державами та інтеграції у своєрідну «загальносвітову конфедерацію» належить до фундаментальних властивостей державного організму і є не менш значимою, ніж різноманітні внутрішні функції держави.

Утім, якщо у творах І. Канта ми знаходимо лише теоретичне обґрунтування необхідності розвитку такої функції держави, як забезпечення миру та міжнародної взаємодії, то у ХХ ст. необхідність цієї функції та її значущість отримали своє цілком практичне обґрунтування. Особливо активно ці процеси почали розвиватися з середини ХХ ст., що було зумовлене, з одного боку — істотною активізацією міжнародної співпраці (насамперед це було пов'язане з дедалі вищою роллю ООН та інших міжнародних організацій, які створили для держав своєрідний майданчик та умови для успішної реалізації зазначеної функції), а з іншого боку — процесами глобалізації, які набули свого піку наприкінці ХХ — на початку ХХІ століть.

Зрозуміло, що таке посилення ролі функції міжнародної взаємодії та інтеграції в процесі розвитку сучасної держави зумовило підвищену наукову (насамперед з-поміж юристів та державознавців) увагу до цих питань, що спричинило формування декількох теоретико-методологічних підходів до її визначення. Зокрема, на думку ряду дослідників, функція забезпечення міжнародної співпраці не повинна тлумачитися як самостійна функція держави, а являє собою лише один з аспектів реалізації єдиної і цілісної зовнішньої функції, суть якої полягає у гарантуванні зовнішньої безпеки та сприянні завдяки засобам міжнародної співпраці розвитку національного потенціалу (насамперед економічного). З цього погляду міжнародна співпраця постає не стільки як окрема функція сучасної держави, скільки як один із засобів реалізації ряду фундаментальних цілей і завдань, що стоять перед будь-якою державою. На підтвердження цього положення часто наводиться аргумент, суть якого полягає у тому, що далеко не всі держави здійснюють активну діяльність щодо міжнародної взаємодії

(зокрема для багатьох недемократичних держав характерне таке явище, як зовнішній ізоляціонізм, або ж штучне обмеження сфери міжнародної співпраці у гуманітарній, фінансовій, економічній, політичній, соціальній, культурній та інших сферах), а отже, ця функція не може тлумачитися як необхідний напрям діяльності, що впливає з самого поняття держави і державної діяльності.

На думку інших дослідників, у загальному класі зовнішніх функцій сучасної держави слід виділяти декілька специфічних напрямів її діяльності, які є саме функціями держави, а не тимчасовими засобами досягнення тих чи інших цілей. До речі, виходячи із дефініції функцій держави як «кардинальних напрямів її діяльності, в яких проявляється її соціально-політичне призначення» [6], той факт, що окремі держави можуть штучно обмежувати сферу своєї міжнародної взаємодії не лише не спростовує правомірність виділення функції міжнародної співпраці, а навпаки — підтверджує її, оскільки у такому разі реалізація або не реалізація зазначеної функції (або точніше — характер її реалізації) якраз і свідчать про те, якою є держава, і з яким типом політичного або державно-правового режиму ми маємо справу в даному випадку (цікаво зазначити, що таку ознаку, як зовнішня відкритість та сформованість системи правового забезпечення міжнародної співпраці, вітчизняна дослідниця Т. Дроботова відносить до групи основних ознак демократичних державно-правових режимів [7]). Отже, такими зовнішніми функціями держави є: а) оборонна функція, б) функція забезпечення миру і підтримки світового порядку, в) функція співробітництва, г) функція європейської та світової інтеграції. При цьому суть функції міжнародного співробітництва вбачається у сприянні розвитку «політичних, економічних, правових, культурних, інформаційних та інших відносин, що базується на гармонійному поєднанні інтересів кожної з країн» [8]. Зазначене співробітництво передбачає участь в інтеграційних процесах, які можуть відбуватися як на загальносвітовому, так і на регіональному рівні (наприклад, у випадку України це може бути

інтеграція з ЄС, інтеграція з країнами ТС тощо).

Щоправда, на думку окремих юристів, у межах загальної інтеграційної функції слід виділяти два відносно самостійні напрями діяльності. По-перше — це власне економічна інтеграція, по-друге — це взаємодія з різноманітними міжнародними організаціями (включаючи й регіональні міжнародні організації, роль яких дедалі більше зростає) [9]. Потреба такого уточнення криється у тому, що вживання загального поняття «інтеграція» може спричинити хибне уявлення про поступову втрату національного суверенітету і утворення певних міжнародно-інтегрованих конгломератів держав. Справді, ці процеси зараз активно йдуть у фінансовій та економічній площині (як доводить О. Петришин, «у процесі розвитку глобалізації стає більш очевидним, що національні фінансові системи стали значною мірою проникливими, дедалі більше втрачають свою автономність, демонструючи прагнення до неоднорідності як усередині кожного національного фінансового простору, так і неоднорідності на наддержавному рівні» [10]), але це не означає втрату такої визначальної ознаки держави, як державний суверенітет. Тому у кожному конкретному випадку варто уточнювати, про що саме йдеться: про економічну інтеграцію (без втрати суверенітету) або ж про звичайну співпрацю в межах тих чи інших міжнародних організацій.

Однак, не вдаючись наразі до полеміки щодо специфіки вжитку понять міжнародної співпраці та міжнародної інтеграції (хоча сама потреба розрізнення на рівні дефініцій таких понять, як «інтеграція» і «співпраця», на наше переконання, видається очевидною), зауважимо лише, що у сучасному світі вони постають не просто засобами досягнення певних цілей, а й невід'ємними функціями держав, які незалежно від конкретних обставин існують у глобальному світовому просторі. З цього погляду, як вказує У. Бек (на думку цього визнаного фахівця, «глобалізацію слід тлумачити як... трансформацію національної та інтернаціональної, підпорядкованої державі системи балансу і правил влади... це боротьба за владу, в якій змінюються

і переписуються баланс і правила влади національної та інтернаціональної державної системи» [11]), інтернаціональний аспект функціонування держави стає не менш значимим, ніж власне національний.

Зрозуміло, що реалізація досліджуваної нами функції може бути успішною лише у разі наявності для цього відповідної нормативно-правової основи. Тому, говорячи про Україну, слід наголосити, що у Конституції України ст. 18 чітко зазначає: «Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права». Разом із тим, варто зазначити, як вважає В. Захаренко, що подібна реалізація функції міжнародного співробітництва відбувається відповідно до норм міжнародного права. Тобто «зовнішньополітична діяльність України на міжнародній арені здійснюється з урахуванням загально визнаних норм і принципів міжнародного права, що визначають її права та обов'язки» [12]. Зазначений конституційний курс у частині реалізації функції міжнародної інтеграції та співпраці знайшов свого розвитку й у національному законодавстві України. Зокрема у ст. 3 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [13] вказано, що зовнішня політика ґрунтується на таких принципах: суверенна рівність держав; утримання від загрози силою або її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої іноземної держави; повага до територіальної цілісності іноземних держав та непорушності державних кордонів; вирішення міжнародних спорів мирними засобами; повага до прав людини та її основоположних свобод; невтручання у внутрішні справи держав; взаємовигідне співробітництво між державами; сумлінне виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань; пріоритет загально визнаних норм і принципів міжнародного права перед нормами і принципами національного права; застосування Збройних Сил України лише у випадках актів збройної агресії проти України, будь-яких інших зброй-

них зазіхань на її територіальну цілісність і недоторканність державних кордонів, боротьби з міжнародним тероризмом та піратством або в інших випадках, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; застосування міжнародних санкцій, контрзаходів та заходів дипломатичного захисту відповідно до міжнародного права у випадках міжнародних протиправних діянь, які завдають шкоди Україні, її громадянам і юридичним особам; своєчасність та адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам Україні, її громадянам і юридичним особам.

Разом із тим, Законом (ч. 2 ст. 11) чітко перелічено засади зовнішньої політики України. Ними є: забезпечення національних інтересів і безпеки України шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальноновизнаними принципами і нормами міжнародного права; забезпечення дипломатичними та іншими засобами і методами, передбаченими міжнародним правом, захисту суверенітету, територіальної цілісності та непорушності державних кордонів України, її політичних, економічних, енергетичних та інших інтересів; використання міжнародного потенціалу для утвердження і розвитку України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, її сталого економічного розвитку; створення сприятливих зовнішньополітичних умов для розвитку української нації, її економічного потенціалу, історичної свідомості, національної гідності українців, а також етнічної, культурної, мовної, релігійної самобутності громадян України усіх національностей; утвердження провідного місця України у системі міжнародних відносин, зміцнення міжнародного авторитету держави; сприяння міжнародному миру і безпеці у світі, участь у всеосяжному політичному діалозі для підвищення взаємної довіри держав, подолання традиційних і нових загроз безпеці; дотримання Україною політики позаблоковості, що означає неучасть України у військово-політичних союзах, пріоритетність участі у вдоскона-

ленні та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного партнерства з Організацією Північноатлантичного договору та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес; підтримка зміцнення ролі міжнародного права у міжнародних відносинах, забезпечення дотримання та виконання чинних, вироблення нових принципів і норм міжнародного права; запобігання конфліктам у регіонах, що межують з Україною, та врегулювання наявних конфліктів; забезпечення захисту прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном; створення сприятливих умов для задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами України, підтримання з ними сталих зв'язків; забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі; підтримка розвитку торговельно-економічного, науково-технічного та інвестиційного співробітництва України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди; забезпечення з метою повноцінного економічного розвитку, підвищення добробуту народу інтеграції економіки України у світову економічну систему; розширення міжнародного співробітництва з метою залучення іноземних інвестицій, новітніх технологій та управлінського досвіду в національну економіку в інтересах її реформування, модернізації та інноваційного розвитку; підтримка інтеграції України у світовий інформаційний простір.

Також досліджувана нами функція держави знайшла своє закріплення в Законі України «Про транскордонне співробітництво» [14], в якому сам процес транскордонного співробітництва визначено як спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх націо-

нальним законодавством. При цьому метою державної політики у сфері транскордонного співробітництва є створення сприятливих умов для ефективної та взаємовигідної співпраці суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва України, підвищення соціально-економічного розвитку регіонів України та рівня життя населення. Державна політика у сфері транскордонного співробітництва ґрунтується на принципах: законності; чіткого розподілу завдань, повноважень та відповідальності між суб'єктами транскордонного співробітництва України; гармонізації загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів; забезпечення рівних можливостей для регіонів України щодо співпраці в рамках транскордонного співробітництва; розмежування відповідальності та повноважень між центральними та місцевими органами виконавчої влади з метою найбільш ефективного розв'язання проблем та завдань у сфері транскордонного співробітництва; створення ефективних механізмів забезпечення умов для здійснення транскордонного співробітництва. При цьому варто наголосити на тому, що окремі аспекти реалізації функції міжнародної співпраці Українською державою регулюються законами, що визначають окремі галузі або сфери цієї співпраці. Як приклад можна навести Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», у якому вона визначена як «діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами» [15].

Таким чином, узагальнюючи результати проведеного нами дослідження, можемо зробити наступні **висновки**.

По-перше, серед існуючих на сьогоднішній день у теорії держави і права методологічних підходів до вивчення функції інтеграції і міжнародної співпраці найбільш коректним видається той, що розглядає її як одну з базисних зовнішніх функцій держави, що вирізняється відносною самостійністю і слугує одним з необхідних аспектів успішного існу-

вання та розвитку будь-якої сучасної держави, включаючи й такі аспекти її розвитку, як: забезпечення сталого економічного розвитку, участь у колективних заходах міжнародної безпеки, гарантування національної безпеки, забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

По-друге, піднесення ваги та значущості функції міжнародної інтеграції і співробітництва не повинно тлумачитись як загроза принципу національного (державного) суверенітету. У цьому сенсі міжнародна співпраця постає засобом розвитку різноманітних сфер суспільних відносин усередині держави (економічних, інформаційних, соціальних, культурних, політичних, екологічних тощо), а міжнародна інтеграція дозволяє побудувати ефективні міжнародні зв'язки на загальному та регіональному рівні без загрози втрати державою її суверенітету. У цьому сенсі функція міжнародної інтеграції і співпраці впливає з самої сутності держави як члена загальносвітового товариства суверенних держав.

По-третє, наразі правовою основою реалізації функції міжнародної інтеграції і співпраці в Україні є Конституція та національне законодавство. Важливим кроком у цьому напрямі стало прийняття Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Таким чином, можна стверджувати про наявність надійних правових гарантій та механізмів, які дозволяють ефективно реалізовувати всі види діяльності держави, що пов'язані з реалізацією функції міжнародної інтеграції і співпраці.

Разом із тим, варто наголосити, що у майбутньому значущість функції міжнародної інтеграції та співробітництва лише зростатиме з огляду на об'єктивні процеси глобалізації, які відбуваються як на загальносвітовому, так і на регіональному рівні. У цьому сенсі подальші теоретико-правові дослідження зазначеної функції становитимуть один із перспективних напрямів розвитку сучасної юридичної науки.

ПРИМІТКИ

1. Лукашук И. И. Глобализация, государство, право, XXI век / И. И. Лукашук. — М. : Спарк, 2000. — С. 6—9.
2. Виприцкий Н. Н. Политико-правовые условия обеспечения внешних функций государства в эпоху глобализации / Н. Н. Виприцкий // Общество и право. — 2009. — № 1 (28). — С. 54—55.
3. Аюпов В. Ш. Глобализация и национальное право России / В. Ш. Аюпов // Право и государство: теория и практика. — 2008. — № 4 (40). — С. 146—148.
4. Оніщенко Н. М. Правова система: проблеми теорії : монографія / Н. М. Оніщенко. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — С. 123.
5. Вступ до теорії правових систем : монографія / за заг. ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. — К. : Юридична думка, 2006. — С. 144—145.
6. Енгибарян Р. В. Теория государства и права / Р. В. Енгибарян, Ю. К. Краснов. — М. : НОРМА, 2007. — С. 105—106.
7. Дроботова Т. Б. Правові ознаки демократичного державно-правового режиму: актуальні питання систематизації / Т. Б. Дроботова // Юридична Україна. — 2010. — № 1. — С. 34—40.
8. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. — Х. : Право, 2009. — С. 102.
9. Макуев Р. Х. Теория государства и права / Р. Х. Макуев. — М. : НОРМА, ИНФРА-М, 2010. — С. 106.
10. Державний суверенітет: теоретико-правові проблеми : монографія / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. — Х. : Право, 2010. — С. 264.
11. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія / Улрих Бек. — К. : Ніка-Центр, 2011. — С. 97.
12. Захаренко В. Принципи і норми міжнародного права як основа зовнішньополітичної діяльності України / В. Захаренко // Право України. — 2010. — № 4. — С. 340.
13. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 40. — Ст. 527.
14. Про транскордонне співробітництво : Закон України від 24.06.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 45. — Ст. 499.
15. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 29. — Ст. 377.

Вольнец Виталий. Обеспечение международной интеграции и сотрудничества как функция современного украинского государства: правовые аспекты.

В статье раскрыты содержание и специфика правового обеспечения функции международной интеграции и сотрудничества современного Украинского государства. Автор анализирует правовую политику Украины в указанной области, тенденции ее развития, а также правовые средства содействия успешному международному сотрудничеству Украины с целью реализации базовых национальных интересов и развития правовой системы.

Ключевые слова: функции государства, национальное законодательство, международное право, международная интеграция и сотрудничество, правовая политика, правовая система.

Volynets Vitaliy. International integration and cooperation as a function of modern ukrainian state: legal aspects.

The article reveals the content and function of specific legal provision of international integration and cooperation of modern Ukrainian state. The author analyzes the legal policy of Ukraine in this field, main trends of this activity, and the legal means to promote successful international cooperation of Ukraine to implement the basic national interests and to develop its legal system.

Key words: state functions, national law, international law, international integration and cooperation, legal policy, legal system.